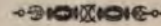

martyribus ad positiva baptismi beneficia. Si enim A cum Christo patimur, cum eodem etiam regnabimus. Ita argumentatur Apostolus e canone harum mysticorum argumentationum proprio. Ita etiam et veteres cum primarium martyribus, ut ostendimus, in regno Christi, concessum assererent. Et merito quidem illi. Si enim Christo passuro merces proposita est; debeatur certe illi, præstita pacti conditione, tanta illa merces. Si et nos eandem Christi patientis personam in nostra quoque passione sustineamus, et quidem eo

ipso sustineamus consilio ut quæ jura Christo pro pacto divino accrescebant, et nobis quoque liter patientibus accrescerent; sequitur et patientibus ingentem illam repositam esse meritam scilicet quanta Christo, pro hujus pacto debeatur, et quidem ex ejusdem pacti eodem jure. Ita fiet ut universa baptismi beneficia negativa, quam etiam positiva, martyribus datur.

DE SIXTO II. ROM. PONTIFICE XXI

NOTITIA HISTORICA.

De Sixti II pontificatus annis.— In Stephani locum B 24 augusti anno 257, Sixtus est ordinatus, quem natione græcum, et atheniensem philosophum fuisse ferunt romanorum pontificum catalogi. Quot autem annis pontificatum tenuerit, definiri nequit; in contraria enim veteres, recentioresque scinduntur chronologi. Siquidem Eusebius ipse annos octo in Chronico, in Historia vero annos undecim eidem adscribit (1). Cæteri e contra pontificum catalogi vix duos, aut unum Sixto concedunt (2), quem Cypriano teste (3), anno sequenti, martyrio coronatum fuisse, compertum est: quare, cum pontificatum anno 257, mense augusto suscepit, menses undecim, dies aliquot romanam sedem tenuisse sequitur, ut eruditorum plurimi, invitis etiam pontificum catalogis, demonstrant (4). Fortasse etiam Eusebius in Historia C menses undecim præfuisse scripserat, qui menses postmodum aliena manu in annos commutati sunt; nam ab Eusebii diligentia prorsus alienum videtur, tam turpiter in pontificum chronologia errasse (5). His vero, quæ in Chronico leguntur, ubi anni octo Sixto tribuuntur, non immoramur, cum sciamus Eusebii Chronicon undique interpolatum esse.

Ubi Ecclesiam romanam administrare Sixtum auditum Dionysio Alexandrino, ipsum adiit epistola: « Quæ de baptismo secunda est, in qua Stephani simul ac reliquorum episcoporum sententiam ac iudicium exponit. » Virum prudentissimum fuisse, docet altera Dionysii epistola, qua Sixti consilium petit, de Sene, qui ab hæreticis baptizatus catholicum preci-

bus, lacrymisque suis sacramentum regere flagitabat, affirmans hæreticorum baptismum ecclesiastico nil commune habere. Verba synodici nysii (1): *Opus habeo, frater, consilio tuo, et tiam tuam expeto, ne forte ipse halluciner.* Dura Sixto pontifice controversiam de baptismo, cessore ejus disceptari cœptam, colligunt eruditores ex tribus epistolis, ab eodem S. Dionysio Alexandrino ad eum datis, quarum fragmenta recitat Eusebius (5). Neque S. Sixto placuisse morosam dicitur sui asperitatem, ostendunt verba Pontifici (4), cui Sixtus audit *Bonus et Pacificus* S. Sixti. Atque exinde colligit perdoctus Tillemontius prædictam litem sua incredibili lenitate, atque infesso studio sanctissimum pontificem compertum Reliquorum, quæ in pontificatu suo gessit omnium abiit memoria. Illud ex Indiculo depositum tradit Pearsonius (6), eum Petri apostolorum corpora « ad Catacumbas transmagis in dies sæviente persecutionis ardore stationes tutius haberi possent (7). »

S. Sixtus II. martyrio coronatur v augusti. Cæterum præclarissimo omnium facinore non memoriam Sixtus consecravit, inito pro fide certamine. Diem et locum martyrii S. Cypri-

(1) Euseb., in *Chron.*, p. 752; Euseb., *Hist. eccles.*, lib. vii, cap. 27.
 (2) Anastas. *Biblioth.*, t. I.
 (3) Cyprian., ep. lxxx.
 (4) Pag., in *Crit.* ad annum 257, num. 2, et ad ann. 258, num. 5; Tillemont., *Mémoires*, tom. iv, pag. 46; Contant., *Epistolar. rom. pontificum.*, tom. I, pag. 258; Mansi, in not. ad *Annales Baronii* ad ann. 261, pag. 92; Bossage, ad ann. 258, num. 6; Pearson., ad ann. 257.
 (5) Euseb., *Hist. eccles.*, lib. vii, cap. 5.

(1) Apud Euseb., loco cit., cap. 9.
 (2) Tillemont., loc. cit., Sandini *Vita Rom. eccles.* p. 47. edit. in-4°.
 (3) Euseb., loco cit., cap. 5 et 9.
 (4) Pont., in *Vita S. Cypriani*.
 (5) Tillemont., loc. cit.
 (6) Pearson., *Annal. Cyprianic.*, ad ann. 257.
 (7) *Stationem* arbitratur Petavius in notis *phanium*, pag. 356, religiosum illud officium, deles stans diebus ad synaxim accedentes, ad usque perseverabant: unde et pro multitudinis conventuque nonnumquam solet accipi. S. Du Cangius cœum, sive conventum fidei maxime cum fuisse dicit, qui dominica fidei iudicat autem stationem dictam a metaphora a militibus, qui, dum præsidium certo loco co stationem facere dicuntur.

da ad Successum his indicat verbis : « Sixtum A
 in Cæmetrio animadversum sciatis , octavo
 augustarum die , et cum eo Quartum. » Qui
 verbis apud Latinos quælibet punitio , apud
 onium vero et Calvinum , aliosque Ictos percus-
 adii seu decollatio significatur. De anno quoque
 que (1) In sententiam Pagii abeunt , scilicet pas-
 esse anno Domini 258 , eodem et quo S. Cypria-
 ut Pontius in Vita Cypriani. Coutantius (2) Bu-
 ani catalogi locum mutilum restituens , senten-
 Pagii confirmat. Bucherianus enim Catalogus
 : « Passus est (Sixtus) VIII idus augusti a con-
 Tusci et Bassi usque in die XII kal. augusti ,
 liano et Basso Coss. » Ut tenebræ ab hoc loco
 llantur , ex codice Fossatensi , ante verba a con-
 Tusci et Bassi , supplendum monet : Presby- B
 ræ fuerunt ; ejus supplementi ope comperimus ,
 m romanum a mense augusti anni 258 , usque
 XI Julii anni 259 , quo consulatum gerebant Æ-
 nus et Bassus , Romanam Ecclesiam adminis-
 e. Hinc lux affertur Catalogis Corbeiensi atque
 tinsi , in quibus Sixto tribuitur annus I , menses
 as XXIII aut XXIV , habita fortasse ratione a Sixti
 atione ad ejus successoris Dionysii electionem. In
 tinsi et reginæ Suecorum Catalogo apud Bol-
 um cessasse dicitur pontificatus annos duos , in-
 e partem anni 258 , et aliam insequentis anni
 m. In libro Pontificali , ubi de annis sedis S.
 agitur , mira oscitantia detegitur , ut observat
 us Coutantius .
 minas Sixto II epistolas Isidorus adscribit. C
 ad Gratum quemdam episcopum , quam occa-
 Sabellii , Noeti , Ebionis , et Cerinthi scriptam
 ndit Binnius. Ostendit autem epistola , licere
 atis episcopis adire sedem apostolicam ; data
 cal. septembris Valeriano et Decio viris clar.
 Posterior missa est episcopis per Hispaniarum
 ncias constitutis . In ea autem capita quinque
 nentur . Primum , si quis adversus episcopos vei
 es Ecclesiæ causam hæbuerit , qui se geret ? Se-
 um , de episcopis rebus expoliatis , aut a sede
 s. Tertium , ut nullus episcopus alterius paro-
 um retineat , ordinet , vel judicet . Quartum , de
 opis injuste damnatis , et apostolica auctoritate
 utis . Quintum , quod excommunicati episcopos
 sare non possunt . Data est XVII kalendas augusti , D
 riano et Decio viris clariss. coss. Nobis in silen-
 descendentes , quivis has Sixto epistolas de-
 re est idoneus . Primum falsissima est consulum
 tatio . Valeriano non Decius , sed Gallienus col-
 fuit in consulatu , sedente Sixto . Insuper eodem
 scriptas esse decretales ostendit inscriptio .
 vero 258 , Sixtus qui sexto augusti passus est ,
 dis septembris ad Gratum scribere non potuit .

(1) Bianchini , in *Anastasio* , et dominus le Beuf in
via Ecclesiæ Antisiodorensis , martyrium S. Sixti
 no serius adfigunt , nempe anno 259 .

(2) Coutant. , *Epistolar. roman. pontific.* , tom. I ,
 158 , num. 4 .

Potuisset quidem anno superiore , at impossibile est ,
 dedisse ad Hispanos Epistolam Julii 16 , anno 257 ,
 quo pontificatum nondum inierat . Deinde cum toto
 Sixti episcopatu gravissima persecutio romanæ in-
 cubuerit Ecclesiæ , est longe absurdissimum , epi-
 stolas ejus tenoris Sixtum condidisse , in quibus
 nulla afflictionis Ecclesiæ mentio nulla ad cruces
 patienti animo ferenda instigatio . Priori epistola im-
 postor paginam includit integram ex Idacio Claro ad-
 versus Varimadum petitam . Componatur cum pag.
 750 Biblioth. maxim. patrum , tom. v. Posterior
 vero quinquagesimæ quartæ Leonis Magni Epistolæ
 suffuratur initium : « Magno munere misericordiæ
 Dei , totius Ecclesiæ catholicæ multiplicata sunt
 gaudia. »

De Xysti sententiis ; num sint papæ Sixti. — Qua-
 dringentæ et triginta sententiæ sunt Sixti ethnici
 philosophi , quæ in Latinum a Rufino translatae , non-
 numquam Sixto Papæ adscriptæ fuerunt . Quem cum
 Augustinus errasset errorem , libro secundo *Retrac-
 tationum* , cap. 42 , hæc chartis mandavit : « In libro
 de natura et gratia , verba quædam , quæ velut Sixti
 Romani pontificis et martyris Pelagius posuit , ita de-
 fendi , tanquam revera ejusdem Sixti essent ; id enim
 putaveram , sed postea legi Xysti philosophi esse , et
 non Sixti christiani. » Christianum sane non sonat
 sententia 120 : « Non petas a Deo id , quod cum ha-
 bueris , non perpetuo obtinebis. » Non igitur aut pax
 animi , aut tranquillitas Ecclesiæ , aut corporis sanitas
 esset precibus impetranda . Abhorret et a fide sen-
 tentia 125 : « Quidquid non convenit ad beatitudi-
 nem Dei , non conveniat homini Dei. » Non igitur
 resurrectio corporis pars erit felicitatis sanctorum ,
 utpote quæ gloriæ Dei immortalis pugnet . Neque sa-
 tis pia hæc est sententia 184 : *Derogare viro sapienti
 ac Deo , æquale ducito peccatum.* Cum splendente
 fuce Rufinus Xysti philosophi sententiis Sixti papæ
 martyris nomen imposuisset , meritis Hieronymo
 pœnas dedit . Qua de re insignis est locus in Epis-
 tola adversus Pelagium ad Ctesiphontem (1) : « Il-
 lam autem temeritatem , imo insaniam ejus (Rufini)
 quis digno possit explicare sermone , quod librum
 Xysti pythagorei , hominis absque Christo , atque
 ethnici , immutato nomine , Sixti martyris , et roma-
 næ Ecclesiæ episcopi prænotavit ? In quo , juxta
 dogma pythagoricorum , qui hominem exæquant Deo ,
 et de ejus dicunt esse substantiæ , multa de perfec-
 tione dicuntur , ut qui volumen philosophi nesciunt ,
 sub martyris nomine bibant de aureo calice Babylo-
 nis . Denique in ipso volumine nulla prophetarum ,
 nulla patriarcharum , nulla apostolorum , nulla
 Christi fit mentio , ut episcopum et martyrem sine
 Christi fide fuisse contendat. » Inspiciantur senten-
 tiæ , et 248 , quæ purum putumque pelagianismum
 olet , et 265 , quæ facinus probat Origenis , virilia am-
 putantis temperantiæ causa. — Gelasius Papa hoc

(1) Hieronym. , *Epist. ad Ctesiphontem* xxxiii , pag.
 476 , tom. iv , edit. Benedictin. , et in caput xxii Je-
 rem. , et xviii Ezechiel.

opus falso S. Sixto papæ ac martyri attributum inter apocrypha collocavit (1), vel opus ab hæreticis compositum. Impressæ fuerunt hæ Sixti in *Bibliothecæ patrum* tomo III, et separatim cum præfatione Rufini ad Apronianum, Basileæ, 1520; Coloniae, 1522; Lovanii, 1618; Amstelodami, 1688; in *Opusculis*

(1) Apud Mansi, tom. VIII *Concil.*, p. 151.

A mythologis, physicis et moralibus Thomæ Gale, Lipsiæ, in-4°, 1725, per Sieberum Alemannum, qui etiam prætendit has sententias revera esse Sixti papæ et martyris. Duo etiam canones sub Sixti II nomine a Gratiano erronee citantur (2).

(2) Decret. Gratiani, 2 Quæstion. c. 6, et 5. Quæst. c. 17.

SIXTI PAPÆ II EPISTOLÆ DUBIÆ.

EPISTOLA PRIMA.

AD GRATUM QUEMDAM EPISCOPUM.

Licere accusatis vel damnatis episcopis appellare, sive adire sedem apostolicam, sine cujus auctoritate causarum terminari non debent.

Episcopus Sixtus Grato coepiscopo salutem.

Lætari et gaudere me (Leo, *epist.* 51) plurimum in Christo Jesu Domino nostro dilectionis tuæ scripta fecerunt, quibus evidenter ostenditur, quantum catholicam diligis fidem, et quantum pravorum hominum detestaris errorem. Omnis enim hæresis nimis est impiæ, et evangelicæ veritatis inimica, quæ non portionem aliquam lædere, sed ipsa christianæ religionis conatur fundamenta convellere. Memor enim sum, me sub illius nomine ecclesiæ præsidere; cujus a Domino nostro Jesu Christo est glorificata confessio, et (S. Leo, *epist.* 51) cujus fides nullum unquam fallit, sed omnes quidem hæreses destruit. Intellego autem mihi aliter non licere, quam ut omnes conatus meos ei causæ, in qua universalis ecclesiæ salus infestatur, impendant. Agnosce, fili charissime (Ithacius, *Adv. Varinadum*, cap. 12), non ex tempore, neque post tempora Filium Dei natum, sed ante omnia tempora de paterno utero inenarrabiliter generatum, ipso Deo patre per prophetam dicente: *In splendoribus sanctorum ex utero ante Luciferum genui te* (*Psal.* cix). Quam sententiam et Isaias propheta dubiis atque incredulis evidenter expressit, dum non aliunde filium, quam de Patre natum ineffa-

(1) *Epistola.* Hanc epistolam occasione Sabellii, Noëti, Ebionis et Cerinthi sectariorum scriptam esse ad Gratum episcopum, ipsius initium epistolæ indicat. Sabellius enim hæresiarcha hoc pontifice ab interis progressus, omnem personarum distinctionem in Deo sustulit: reliqui vero Christum ante incarnationem nihil fuisse dicebant. Ut horum ergo errores solide refellat, et consulentem hac de re episcopum instruat, hanc ad illum epistolam scribit, apertis testimoniis scripturæ probans, Christum, quoad divinitatē naturam, æternum æterni Patris Filium esse, et a Patre distinctum in divinitate personam esse; ac semper sine ullo tempore principio extitisse. Reliqua, quæ et sequenti epistola notanda videntur, præcedentibus præcedentium pontificum epistolis annotata sunt.

B biliter ostendit: *In humilitate, inquit, iudicium ejus sublatum est. Nativitatem ejus quis enarrabit* (*Isai.* lxxiii)? Et in libro *Job: Sapientiam Dei, ait, unde invenies? Latet enim ab oculis hominum, et a volucris cæli absconsa est* (*Job*, xxviii). Expergiscere paululum, et si lumen scientiæ in te ipsum aliquantum habes, invenies, cujus nativitas a propheta non potuit enarrari ex tempore, vel ut adstruere ipse conaris, non potuit generari. *In principio, inquit Joannes evangelista, erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum: hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil* (*Joan.*, i). Et iterum: *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum* (*Idem*). In isto igitur quod dicitur, *Erat*, si tempus querere volueris, non invenies: quoniam ex quo Pater, ex illo et Filius: et quod Pater est, id est etiam Filius, Salomone dicente: *Ego ex ore Altissimi prodii, primogenita ante omnem creaturam. Ego feci, ut in cælo ori- retur lumen indeficiens, et sicut nebula texi omnem terram. Ego in altissimis habito, et thronus meus in columna nubis. Gyrum cæli circumivi sola, et profundum abyssi penetravi. In omnem terram steti, et in populo primatum habui* (*Ecclesiast.*, xxiv). Item ibi: *Cum præpararet cælum, aderam illi, et cum sedem suam secerneret. Quando super ventos sortes faciebat in summo nubes, et cum certos ponebat fontes sub cælo, cum fortia faciebat fundamenta terræ, ego eram, cum illo componens, et ego eram, cui adaugebat, cum lætaretur orbe perfecto* (*Proverb.*, viii). Et in psalmo centesimo primo: *Tu, Domine, in principio terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cæli. Ipsi peribunt, tu autem permanes, et sicut opertorium mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient. Non enim erat ætas, aut aliquod tempus, antequam de Patre Filius nasceretur; quoniam qui tempora universa propria potestate constituit, ex tempore vel post tempora nasci non potuit* (1). His paucis sententiis, breviter consultis tuis respondi, frater charissime. De cætero tuam moneo dilectionem, ut cunctos, quos errare cognoveris, ad catholicam fidem, et ad unitatem recte credentium conver-

(1) Hactenus Ithacii verba, unde fraus Mangonis detegitur evidentissime.